

8

D E

NETHINIM
SIVE
NETHINÆIS

Quorum Mentio fit in libris *Ezra & Nehemiae*,
Et de his qui se

CORBAN^c

Deo nominabant apud Iosephum Ant. l.4.c.4.
DISSERTATIUNCULA,
Adversus

Steuchum Eugubinum, Card. Baronium & alios,
In qua etiam
Explicatur *LEVIT. 27. 2.*

Auctore JOHANNE MILNER S.T.B.

CANTABRIGIÆ,
Ex Officina *Johann. Hayes*, Celeberrimæ Academia
Typographi. MDCXC.
Impensis *Caroli Brown* Bibliopolæ Cantab.

Mar. 22. 1689.

Imprimatur,

Ja. Johnson, Procan.

Humf. Gower, Professor Marg.

Job. Covel, S. T. P. Coll. Chr. Magist.

Car. Roderick, S. T. P. Coll. Reg. Præp.

DE
8
NETHINIM

SIVE

NETHINÆIS

Quorum Mentio fit in libris *Ezra & Nehemie,*

Et de his qui se

CORBAN^c

Deo nominabant apud Josephum *Ant. l.4.c.4.*

DISSERTATIUNCULA,

Adversus

Steuchum Eugubinum, Card. Baronium & alios,

In qua etiam

Explicatur *LEVIT. 27. 2.*

Auctore JOHANNES MILNER S.T.B.

CANTABRIGIÆ,

Ex Officina *Johann. Hayes, Celeberrimæ Academiæ*

Typographi. MDCXC.

Impensis *Carolæ Brown Bibliopolæ Cantab.*

NETHINIM

NETHINAEIS

CORBAN

DISSERTATIONCULA

AVCTOR JOHANNES MILLNER 2. V. B.

CAVTA BRIGIA
Ex Officina Johannis. Hagen. Celebratissimi
Typographi. MDCXC.
Imperialis. Caroli. Brown. Bibliothecae. Cantab.

87:456

(12)
SECT. I.

Explicatur Levit. 27. 2.

Verba Pagnia. sic vertit,
Vir si permutare voluerit vo-
tum secundum estimationem a-
nimarum Domino. Oleaster
sic, Vir cum separaverit votum,
secundum estimationem tuam e-
rit estimatio animarum Domino. Tremellius
autem sic, Quam quis nuncupaverit votum, jux-
ta estimationem tuam, persona sunt Jehoe.
Alii aliter. Forsan planius sic reddas, Vir
cum separaverit votum animarum Domino, jux-
ta estimationem tuam: vel sic, Vir cum sepa-
raverit votum juxta estimationem tuam, adi-
mas scil. Domino. Symmachus apud He-
fychium in Glossa ordinaria vertit, Vir
separaverit (siqua exemplaria habent sup-

A. 3.

raverit,

raverit, est proculdubio mendum pro *separaverit*). Paraphraſtes etiam Chaldeus ſic interpretari videtur, unitur enim verbo *pro*, quod tam apud Hebræos quam apud Chaldeos ſignificat *ſeparare*: eodem verbo uſus eſt interpres Syrius, ut & Verſio Samaritana.

Stenobus Eugubinus & alii negant ſermonem hic eſſe de voto animæ, i. e. quo quis animam ſuam vel ſeipſum Deo vover & conſecrat. Neque enim (inquit Eugubinus) dicitur in Contextu, ut quiſquam ſpondeat animam ſuam, nam & votum alterius generis eſſe poterit. De omni genere Voti hic intelligitur. Quibus addit quod nec LXXII. de devovendo anima quicquam meminerint. Ad quæ reſponderi po- teſt. 1. Verum non eſt quod Eugubinus tam fidenter adſerit, quod hic viz. *Levit. 27.* 2. de omni genere Voti intelligitur. 3. Li- cer verum ſit votum poſſe alterius generis eſſe quam animæ, & quod in hoc ipſo ca- pite de aliis votis agitur: inde tamen non ſequitur ſermonem non eſſe de voto animæ in hoc Commate ſecundo. Neque enim voluit Deus hac ſententia omnis generis Vo- ta quæ in hoc Capite commemorantur com- prehendere. 3. Licet totidem verbis non dicitur in Contextu, ut quiſquam ſpondeat animam

animam suam: in Contextu tamen sermo
est de redimendis animis. 1. hominum, tam
maris quam foeminae v. 3. ad 9. 2. bestia-
rum, v. 11, 12, 13. At non fuit opus redem-
tione animarum, nisi ubi ipsas Deo vovissent
& consecrassent. 4. Ad LXXII. quod atti-
net in hoc 2do Commate de devovenda anima
humana disertis verbis non meminerunt, ast de
animabus bestiarum seu bestiis aperte dicunt
v. 9. *וְכָל חַיָּוְיָהּ אֲשֶׁר בְּכָל נֶפֶשׁ קָדְשׁ*. Denique ipsa
Versio vulgata Eugubino adversatur, *Homo*
qui votum fecerit & sponsoverit Deo (vel
Domino) animam suam sub aestimatione dabit
pretium; necnon Arabica in Bibl. Pol. Gl. Qui-
cunque donaverit votum ex animabus Deo aestime-
tur (*כִּן אֵל נָפֹס לְזֶה מִלִּיקוֹת אִי מִנְפֹס כֹּעַ נִרְאָה*)

Præter Eugubinum sunt & alii qui negant
sermonem hic esse de voto animarum. Jux-
ta hos non animas ipsas sed tantum earum
pretium sive aestimationem vovebant; qui-
bus interpretatio LXXII. patrocinari videatur
v. 9. *וְכָל חַיָּוְיָהּ אֲשֶׁר בְּכָל נֶפֶשׁ קָדְשׁ*. At de LXXII. non est quod hic multum
laboremus, quum fatetur ipse Eugubinus se as-
sequi non posse quid hic sibi velint, & sus-
picatur Codices esse depravatos. *Theodoretus*
in Levit. legit *וְכָל חַיָּוְיָהּ אֲשֶׁר בְּכָל נֶפֶשׁ קָדְשׁ*, &c.
quibus.

(45)
quibus etiam respondent verba R. Sol. in
loc. cit. *וְהָיָה כִּי יִשְׁחַדּוּ אֶת הָאֱלֹהִים* At inquam quid est
dare pretium anime, nisi redimere animam
vel scriptum pretio in sui locum substituto;
quoniam quis sese Deo vovit & consecravit.
Eodem modo exponi possunt verba *וְהָיָה כִּי יִשְׁחַדּוּ אֶת הָאֱלֹהִים*
in *Septuaginta* *Πρόσθετε* 350
וְהָיָה כִּי יִשְׁחַדּוּ אֶת הָאֱלֹהִים (estimatio) *mei super*
me, vel estimatio filii mei sit super me ut e-
nim prima intentione semetipsum vel filium
Deo consecrabat, ita si pœniteret huius voti
spondebat se certam pecunie summam per-
soluturum, juxta leges estimandi quas Deus
sanxit. Ita exponit *Ab. Ezer* *וְהָיָה כִּי יִשְׁחַדּוּ אֶת הָאֱלֹהִים*
Si Deus faciat mihi sic, redimam animam meam
juxta estimationem, &c.

Quod non solum estimationem vel pre-
tium animarum vobis separabant sed etiam
animas ipsas vel ipsos homines, satis liquet
ex istis que in hoc ipso Capite *Lev. 27*, di-
cuntur de bestiis, domibus & agris. De his
huc clarius est, quod sanctificabantur sive
consecrabantur Domino, & non tantum pre-
tia ipsorum: cur igitur non idem statuimus
de hominibus? homines immolari non per-
mittit Pater Cœlestis, ut pœnerent sese qui
filios suos ministerii Templi Sacerdotum
Leuitarumque devovere, & sese vel filios
audire ab

(32)
ab hoc Ministerio deinceps redimere vellent,
permittebatur ipsis, sin mallent Ministerio
Templi semet addicendo votum suum per-
persolvere, hoc quoque in ipsorum arbitrio
positum fuit. Hæc omnia confirmat *Jose-
phus* Ant. l. 4. c. 4. his verbis Καὶ οἱ κερῶν αὐ-
τῆς διοικήσαντες τῷ Θεῷ, δίδουν τὴν τιμὴν ἡμεῖς καὶ ἑλ-
λῆναι γλύκισται, βυζαντίους ἀφιστάει τῆς λειτουργίας τοῖς
ἰσραῒτι καταβάλλειν ἀργύριον, ἡμισίον ἢ τετράκοντα σί-
κλιν, &c. *Josephum* in his verbis respexisse ad
hanc ipsam legem *Lev. 27. 2.* nemini dubi-
um esse potest. Unde patet 1. Quod hi de
quibus hic sermo est semet vovebant Deo,
seipsos *corban*, i. e. donum vocabant Deo.
2. Quod sese devovebant alicui publico Mi-
nisterio (λειτουργία) viz. circa Templum vel
Sacra. 3. Quod, si vellent, licuit ipsis se re-
dimere ab hoc Ministerio certa pecuniæ
summa Sacerdotibus persoluta, ut si fuit fœ-
mina pendebat 30 Siclos v. *Lev. 27. 4.*

Accedat *Authoritas Cyrilli Alex.* de Adora-
tione in Spiritu l. 16. qui hunc locum sic ex-
ponit ταῦτοι οἱ ἁγιασμένοι καὶ ἀνάστητα καταγεγράφοντες
τῷ Θεῷ.

Hæc de sensu loci *Lev. 27. 2.* dicta suffi-
ciant, necnon adversus *Engelium* & alios,
qui negant istuc agi de Votis animarum.

SECT. II.

Li qui Corban se vocabant Deo non fuerunt Nazaræi.

Dictum est ex *Lev. 27. 2.* de iis qui sese Deo vovebant, vel Deo *Corban* se nominabant ut *Josephus* loquitur. Hos *Card. Baronius* cum *Nazaræis* confundit *Annal. An. 53. num. 35. Caput candere* (inquit ille) & sic votum solvere erat *Nazaræorum*, de quibus scribitur in *lib. Numer.* Et mox Qui sic erant *Nazaræi* voto obligati nominabant seipfos *Corban* hoc est *Dei Donum* (ut *Josephus* affirmat) quod sic seipfos Deo dicassent. At certe gravissime hallucinatus est illustrissimus *Annalium Ecclesiasticorum Pater*. Ut nonnulli (per Ironiam ut puto) ipsum appellant. *Nazaræi* nulla pecunia redimi poterant ab exolvendo voto; his autem qui nominabant se *Corban* licuit numerata pecunia semet redimere. *Nazaræi* vovebant abstinentiam à vino & omni potu inebriante, ab aceto vini, esu uvarum, &c. quum nullam hujusmodi abstinentiam spondebant

debant ii quorum meminit *Iosephus*. Cum *Nazarai* capillos consecrarent, victimæ quas juxta legem offerebant cedebant Sacerdotibus; hi, qui *Corban* se appellabant, si semet redimere vellent, Sacerdotibus pecuniam numerabant. Denique his qui *Corban* se vocabant *Iosephus* attribuit Ministerium, ad quod se ultro obligassent; at nihil hujusmodi attribuitur *Nazarais*.

Certe ipse *Iosephus* tam aperte distinguit hos à *Nazarais*, ut fatis admitti non possis *Baronii* oscitantiam qui eos confundit. Hoc ut magis pateat, necesse erit ipsius verba transcribere. "Ὅσοι δ' ἂν αὐτοὺς καὶ ἱερεῖσιν ἐν χλῆν πεποιμημένοι, Ναζαρεῖοι ἢ καλῶνται κορβῆται ἢ οἰνοὶ ἢ ποροφερῆμοι, τῶντων ὅπου τὰς τεύχεας ἀφαιρῶσιν ἐπὶ δύσιν τι δρῶσι, τὰς κεφαὶ νέμεσθαι πρὸς τὰς ἱερείας. Καὶ οἱ Κορβαὶν αὐτοὺς ὀνομάσαντες τῷ Θεῷ, βυλομήνης ἀφαιρῶσιν τῆς λειτουργίας τοῖς ἱερεῦσι καταβάλλειν ἀργύριον. Hic οἱ κορβαὶν αὐτοὺς ὀνομάσαντες tam clare distinguuntur ab iis qui *Ναζαρεῖοι* καλεῖνται, ut, si *Annalium* Conditor locum apud *Iosephum* inspexisset, in tam manifestum errorem incidere non potuisset.

SECT. III.

De Nethinim sive Nethinæis.

EX antedictis, uti spero, satis patet quod ii qui *Corban* Deo se vocabant non fuerunt *Nazaræi*: si quærat^rur quinam igitur fuerint, haud multum, ut puto, à vero aberrabis, si dicas eos fuisse *Nethinæos*. Priusquam argumenta producam quæ hanc Conjecturam saltem probabilem esse adstruant, non abs re erit inspicere quid alii de his *Nethinæis* senserint. *Baldus* de Ecclesia ante Legem l. 1. c. 5. censet *Nethinæos* (sic enim ille vocat) nomen simul & originem trahere potuisse à *Nathan*, qui numeratur inter filios *David* 2. *Sam.* 5. 14. Juxta *Avenarium* in Lexic. *Nethinim* fuere qui Regibus & Sacerdotibus toti erant traditi & donati, ut perpetuo iis servirent. Quidam apud *Mercer.* in *Pagnin.* putant initio *Nethinim* dictos esse fratres Regis, qui in regnum non succedebant sed donaria accipiebant, & tanquam custodes in munitione *Hophel* habitaverunt, ne in regem irrumperetur. Post reditum autem à *Babylone* sic etiam appellari

pellari cœptos qui Sacerdotibus in Templo necessaria suppeditabant. Hanc interpretationem videas etiam apud Forster. in Lexic. Interpretum maxima pars statuunt *Nethinaos* fuisse *Gibeonitas*; imo (quod mireris) *Bolduc* supradictus, qui existimat *Nathineos* nomen & originem traxisse à *Nathan*, vult hunc *Nathan* fuisse filium *Bathsaba*, ex *Uria*, *Uriam* vero fuisse *Gabeonitam*. Non desunt denique qui alios cum *Gibeonitis* conjungunt. Cum *Gabaonite*, inquit, reliqui ex clade *Saulis* pauciores erant quam qui sufficerent ad ædis sacræ Ministerium additi sunt præter eos quidam à *Davide* Ezr. 8. 20. & postea à *Solomone* eo nomine servi *Solomonis* dicti. Qui omnes cum *Gabaonite*, tum illi, qui à *Davide* & *Solomone* traditi sunt, *Nethinai* vocabantur. Sic *Bertram* de Republ. Jud. c. 15. & similia habent *Cajetan* in 1 Paral. 9. & *Tirinus* in Ezr. 2. & *Cunæus* de Republ. Heb. l. 2. c. 11.

SECT. IV.

An Nethinai fuerunt Gibeonitæ?

PLerique omnes interpretes (ut modo dictum est) arbitrati sunt *Nethinaos* fuisse

iffe *Gibeonitas*, Rabanus Maurus, Grotius, Seldenus, Quistorpius, Junius & Tremellius Vatablus, Schindler, Masius, Drusius, Hornius, Lyra, Sigonius, Bonfrerius, Ribera, Tormiellus, Sahianus, Vitalpandus & alii pene innumeri. Sed operæ pretium est videre quibus argumentis hoc suum commentum stabilire nituntur.

1. Menochius de Republ. Heb. l. 2. c. 4. argumentatur ab iis locis ubi *Nethinai* nominantur post Sacerdotes, &c. At (inquit ille) post Sacerdotes, Levitas, cantores, janitores & thesaurarios quinam alii erant Templi ministri quam aquarii & lignatores? 2 Buxtorfius adducit Kimchi in 2 Sam. 21. 1. & Josh. 9. 21, & Ab. Ezram in Ezr. 2. 43, necnon Glossam in Jevamoth fo. 78. 2. vid. Lexic. Heb. & Lexic. Talmudicum rad. [נ]. Item Wagenfeilius laudat autorem Codicis MS. Ezr. *Hechajim* dicti, cujus verba prolixius describit in sos. p. 145. Hi interpretantur *Nethinaios* fuisse *Gibeonitas*. 3 Addunt auctoritatem S. Hieronymi in Tradition. Heb. in lib. Paralipom. cujus verba sunt hæc *Nathinai* i. e. donati. Sunt enim Gabeonitæ, quod ad serviendum dati sunt ad Templum Domini à Josue. Cornelius à Lapide addit, Unde Hebr. est נתיני i. e. dedit eos (unde *Nathinai* nomen) tabernaculo v. Josh. 9. 27. Hæc

Hæc sunt cuncta argumenta quæ hæc-
nus videre mihi contigit, ad quæ facilis est
responsio, imo vix responsi egent.

Quod ad 1um attinet, 1. Si verum esset quod
post Sacerdotes, Levitas, Cantores, Janito-
res & Thesaurarios nulli erant alii Templi
ministri quam aquarii & lignatores, non se-
queretur *Nethinaos* fuisse *Gibeonitas*. Alii enim
adhiberi potuerunt ad hoc munus cadendi
ligna & hauriendi aquas præter *Gibeonitas*,
imo juxta *Bertramum*, *Cuneum* &c. alii fu-
erunt assumpti ad ista ministeria. 2 Unde
constat nullos alios fuisse Templi ministros
quam eos quos recenset Menochius. In re-
scripto regis Artaxerxis Ezr. 7. 24. post Sa-
cerdotes, Levitas, Cantores, Janitores &
Nethinaos adduntur Ministri domus Dei. Ubi
nisi probari potest per Ministros domus in-
telligi debere solos Thesaurarios, manife-
stum est *Menochii* enumerationem non esse
plenam. Pro Ministris Domus *Iosephus* Ant. l.
II. c. 5. habet *χαμαῖται τῷ ἱερῷ*, & viri longe
Doctissimi ex eodem *Iosepho* colligunt unicui-
que *καρφοῦλα* suum fuisse *χαμαῖται*; Scribæ
Templi igitur non fuere Thesaurarii. Do-
ctores Hebræi addunt alios ministros Templi
quos Viros stationarios (*אנשי מעמד*) appel-
lant, & à Prophetis prioribus aiunt constitutos
fuisse. *Maimon.* in Kele Mikd. per. 6. f. 1.

Ad

Ad 2um Scriptoribus Hebræis quos *Buxtorfius* & alii laudant quantum tribui debet nescio; præsertim cum apud *Iosephum* illis multo antiquiorem nullum apparet hujus interpretationis vestigium: imo & *Targum Jonathan* de ea altum filet. Ubi *Judei* veteres nihil definiunt, cur tanta authoritas recentioribus attribuat, ego certe nullus video, præcipue quum multa sint quæ suadeant eorum Interpretationem esse erroneam.

Ad 3um, 1. Incertum est an *S. Hieronymus* fuerit Autor Quæstionum & Traditionum in lib. Paralip. Si tamen ipse est Auctor, inquit à *Lapide* in Josh. 9. 27. Autor quæstionum & traditionum in Paralip. propemodum fatetur quodam in loco se nescisse Hebraice, sic *Erasmus*, & post ipsum *Bellarminus* de Scriptoribus Ecclesiasticis; at, si nescivit Hebraice, proculdubio non fuit *Hieronymus*. Cautè igitur *Malvenda* in 1 Paral. 9. ait, Autor Traditionum, &c. quia certo statuere non potuit quis fuit autor. 2. Si constaret *S. Hieronymus* fuisse autorem, verisimile est eum hanc interpretationem habuisse à *Judeis* quibus usus est Magistris in addiscenda lingua Sancta. Quid autem iis in hac re tribuendum est jam diximus.

SECT. V.

Nethinai non fuerunt Gibeonitæ.

VIdimus quam infirmis Argumentis nitur sententia eorum qui volunt *Nethinæos* fuisse *Gibeonitas*, restat ut pauca è multis in medium adducam quæ Errorem istum per aliquot secula vulgo receptum magis & prodant & evertant.

1. *Gibeonitæ* non fuerunt è filiis *Israel*. 2 *Sam.* 21. 2. at *Nethinai* fuere è filiis *Israel*. In libris *Ezra* & *Nehemia* traditur numerus virorum populi *Israelis*, *Ezr.* 2. 2. & *Neh.* 7. 7. & inter eos recensentur *Nethinai*, *Ezr.* 2. 43, 58. *Neh.* 7. 46, 60. Dicitur *Ezr.* 2. 70. *Habitarunt Sacerdotes & Levitæ & de populo & Cantores & Janitores & Nethinai in urbibus suis, & universus Israel in urbibus suis.* Hic universus *Israel* comprehendit tam *Nethinæos*, quam *Sacerdotes*, *Levitas*, de populo &c. Omnes *Israelitarum* classes, sacerdotalis, Levitica, popularis & dedititia comprehenduntur sub universo *Israel*. 2. Dicitur *Ezra* misisse legatos ad *Iddonem* qui fuit primus

in *Casiphie* loco, & posuisse in ore eorum
 verba quæ loquerentur ad *Iddonem* & fratres
 ejus *Nethinaos* *Ezr.* 8. 17. At si *Nethinai* fu-
 ere fratres *Iddonis*, certe non erant *Gibeonita*.
Iddo enim qui fuit caput seu primus, i. e.
 vir primariæ dignitatis in isto loco, vel ex-
 imius Doctor sub quo plures instituebantur
 Levitici generis discipuli (ut nonnulli arbi-
 trantur) certe non fuit *Gibeonita*: verba de *Id-
 done* hæc sunt דודן נחין (i. e. jux-
 ta interpretationem *Ab. Ezra*, Ad *Iddonem*
 & fratrem ejus qui fuerunt *Nethinai*; vel ad *Id-
 donem* & Achivum *Nethinaos* (i. e. qui fuerunt
Nethinai) sic interpretantur *R. Solomon* & non-
 nulli apud *Ab. Ezra*, juxta quos נחין est
 proprium nomen. Secundum has Interpre-
 tationes ipe *Iddo* fuit *Nethineus* (quod largi-
 untur *Menochius* in *Ezr.* 8. & *salianus* An. 3596.
 num. 3.) qui tamen certe non fuit aquarius
 & lignator (ut *Menochii* verbis utar), adeoque
 non fuit *Gibeonita*. 3. Magnus numerus *Ne-
 thinaorum* reversus est ex captivitate *Babylonica*
 cum *Israelitis* v. *Ezr.* 2. & *Neh.* 7. At nemo
 probare potest nec ullo modo verisimile est
Gibeonitas cum eis rediisse. Cum per captivi-
 tatem *Babylonicam* liberati fuissent & servili mu-
 nere quod ipsis impositum fuit pro maxima
 pecna, an omnino probabile est ipsos iterum
 hanc penam ultro subire voluisse? An cui-
 quam

quam credibile videri potest eos redire voluisse ad hauriendas & comportandas aquas & cædenda ligna, ad subeundam onerosam & infamem servitutem vel potius gravem maledictionem, quam tristi quavis sed brevi morte deteriorem fuisse & cenferi merito potuisse multi judicarunt? Maledictionem ipse *Joshua* vocat (*sub maledictione eritis*, Josh. 9. 23.) & vaticinium Noë (*maledictus Canaan, servus servorum erit fratribus suis*, Gen. 9. 25. impletum fuisse in *Gibeonitis* affirmant *Theodoret.* & *Procopius Gazæus* in Josh. 4. Ii qui docent *Nethinaos* fuisse *Gibeonitas* affirmant etiam *Gibeonitas* fuisse *Profelytos*, sic Glossa in *Jevammoth* fo. 78. 2. & inter Christianos non pauci. Hinc *Salianus* An. 3584. num. 161. redarguit *Josephum* qui Ant. l. 5. c. 1. refert *Gibeonitas* pacem cum *Israelitis* fecisse salvis patriis institutis. At *Nethinai* non fuerunt *Profelyti*. In Talm. Hierus. in *Horaioth* fol. 48. col. 2. manifeste distinguuntur à *Profelytis* ממוך לנתין נתן לגר וגר לעבד משוחרר i. e. קורבן hoc est, Spurius *Nethinæo*, *Nethinæus* *Profelyto*, *Profelytus* servo manumisso præferendus. Sic legimus Neh. 10. 28. Reliquum populi *Sacerdotes*, *Levite*, *Janitores* & *Cantores*, *Nethinai* & omnes qui separaverunt se à populis terrarum ad legem Dei, &c. Ubi si hi qui separaverunt se à populis ad legem divi-

nam fuere *Profelyti* (ut, si non omnes, saltem plerique omnes Interpretes statuunt) ipse Sacer textus *Nethinaos à Profelytis* satis aperte distinguere videtur. Denique si *Nethinai* fuerunt ex filiis *Israel* (ut supra probavimus) tum non erunt *Profelyti*. Ut finem faciam, mihi extra dubium esse videtur, quod vel nulli vel certe perpauci ex *Gibeonitis* erant mixti cum *Israelitis* eo tempore quo creberrima fit mentio *Nethinaorum*. Vox *Nethinim* non occurrit nisi in Scriptoribus qui vixerunt post reditum à Babylone, viz. in Scriptore lib. 1. Paralip. in Ezra & Nehemia. De Ezra & Nehemia quod vixerunt post Captivitatem, probatione non eget; idem verum est de Scriptore lib. Paralip. quod argumentis aliquot probavit Cornel. à Lapide in Proœmio in 1. Chron. & in Argumento in 1 Reg. quibus accedat autoritas Theodoretì & Procopii Gaz. in 1 Paral. Imo juxta R. Solom. in 1 Paral. 1. 1. & 8. 28, Ezra fuit Scriptor lib. Paralip. & hanc fuisse receptam sententiam Rabbiorum, qui ante ipsum scripsissent, testatur Kimchi. Jam vero multa sunt quæ suadent perpaucos *Gibeonitas* repositos fuisse permixtos *Israelitis* tunc temporis, cum libri in quibus mentio fit *Nethinaorum* scripti fuere.

SECT. VI.

SECT. VI.

*Nethinæi forsitan fuerunt ii qui Corban
se Deo nominabant.*

Vidimus quæ sint quæ obstant, quo minus amplecti possum interpretationem omnium ferme calculo comprobata; restat ut conjecturam nostram quod *Nethinæi* fuerunt ii qui se *Corban* appellabant vel seipsos vovebant Deo, paucis confirmem. Breviter igitur 1. Ut hi se *Corban*, i. e. donum nominabant (*Corban* enim, ut omnes norunt, significat donum, v. S. Mar. 7. 11.) ita voce *Nethinim* significantur *Donati*. Hinc LXXII transtulerunt *Δεδωκεν* (1. Paral. 9. 2.) ut alii *Dedititii*. Verba ista *הנתת* *שנתן* Ezr. 8. 20. (i. e. *Nethinim* quos dediderat viz. David) videntur confirmare hanc significationem. 2. Ut hi se Donum nominabant (*תפ* *תפ*) Deo, sic *Nethinæi* donarunt se Deo seu Ministerio alicui divino circa Templum & Sacra. Hinc forsitan Alcuinus de Divinis officiis vult *Nathanaelem* cujus mentio fit S. Joh. 1. fuisse *Nethinaum*. *Nathanael* enim sonat

sonat Deo Donatus. Et hinc Iosephus l. 11. c. 5. *Nethinim* reddit *ἱεροδούλους*, *ἱεροδούλοι* autem apud Græcos fuerunt servi & ancillæ consecratae, ut utar verbis Budæi. Strabo l. 8. narrat, de templo Veneris fuisse ἑταίρους, αἵτις πλείους ἢ ἄλλους ἱεροδούλους ἐπέκτειτο παύσαι, αἵτις ἀνετίθοντο τῷ Θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

Tantummodo subjungam verba Theodoretī & Procopii Gazæ in 1 Paralip. Ναδιναῖοι οὗτοι καλεῖσθαι τῶς ἱεροδούλους ὀνομαζομένους, πολλοὶ γὰρ καὶ οὗτοι ἀφίερναι εἰς τὰς τῶν ἱερῶν καὶ λαύρων ὑποργίας. Ἐκρήν γὰρ καὶ τῆς, καὶ τῶν ἄλλων φυλῶν καὶ ὑδροφόρων, καὶ ξυλοχοπέων, καὶ τῶν ἄλλων ὅσαι ποικίλαι ἐργασίαι. Εἰ γὰρ τῆς Γαβριήλ τας ἀλλοφύλους ὅσας Ἰησοῦς ὁ πᾶνδύφημος ἐπέκτεινεν ὑδροφόρους εἶ) τῆς σκηνῆς καὶ ξυλοχοπέων, πολλῶν μᾶλλον Ἰσραηλῆταις ἢ τοιαύταις ἀεροφόροις τῶν λειτουργιῶν. Εὐρεν γὰρ καὶ ἐν τῇ τῶν Ἑβραίων ἀγομασίᾳ ἐμμενῆσαι πῦτο δηλῶν τὸ ὄνομα δόσιν Ἰακώ, τῇσι τῇ οὐκ Θεῷ. Hæc Theodoretus. Procopii verba sequuntur, Οὐρίως γὰρ καὶ ἱερεῖς Λαύται καὶ Ναδιναῖοι εἰς ἐκὼς ἱεροδούλους ἀπαρχῶν. πολλοὶ γὰρ αὐτοὶ καὶ τῶν ἄλλων φυλῶν ἀφίερναι εἰς τὰς ἱερῶν καὶ λαύρων ὑποργίας, ὑδροφόροι καὶ ξυλοχοποὶ γινόμεναι. εἰ γὰρ Γαβριήλ τας πᾶσαν μᾶλλον αὐτοὶ; τὸ Ναδιναῖοι γὰρ παρ' Ἑβραίων Θεῷ δόσιν ἐμμενῆσεται. Viden' ut fere cuncta quæ supradicta sunt horum doctissimorum virorum suffragiis comprobantur? Diximus, 1. vocem *Nethinim* significare *Donatos*, 2. *Nethinim* fuisse *Israelitas*, 3. Eos vocatos fuisse *ἱεροδούλους*, servos consecratos ministerio Templi, &c. Hæc omnia confirmant hi Celeberimi

rimii viri, & præterea manifeste distinguunt *Nethineas à Gibeonitis*, adeo ut si certum esset verum Hieronymum eos confundere in Traditionibus Heb. in lib. Paralip. tamen ei opponere possimus Theodoretum, qui eos plane distinguit.

SECT. VII.

Magnum est discrimen inter Votum Nethinearum seu Voventium Animam suam, Lev. 27. 2. & Vota Hodiernorum Monachorum.

VOta ista de quibus Sermo est Lev. 27. libenter traherent Scriptores Pontificii in partes suas, nempe ut faveant Votis suis Monasticis. Tropologice religiosus vover Animam, i. e. totum se Deo, pura corpus per votam Castitatis, opes per votum Paupertatis, animam per votum Obedientia, inquit Cornel. à Lapide in Lev. 27. Hæc figura erat Religiosorum novi Testamenti, Titinus in Lev. 27. Coguntur tamen fateri his votis nihil esse commune cum suis. 1. Hæc vota commutari potuerunt,

runt, Deus ipse pretium sanxit quo redimi possent; at secus est (inquit A Lapidē) in votis Religionis in lege Nova, quibus se homo ad nobilissima Ministeria dedicat, quæ omne pretium excedunt, ideoque nullo pretio redimi possunt. 2. Hoc etiam discrimen inter Vota veteris Legis & sua agnoscunt scriptores Pontificii. Laici in Testamento veteri non potuerunt vovere se ministraturos in munere Sacerdotali vel Levitico, at in Ecclesia Romana Laicus potest vovere se suscipiturum Sacros ordines. 3. In veteri lege vovebant ea quæ fuerunt in sua potestate; sed Continentia, quam Pontificii vovent, non est in potestate omnis voventis. Posse continere non est omnium. *Non omnes capiunt hoc Verbum, sed quibus datum est S. Mat. 19. 11. Qui potest capere capiat v. 12. Propter fornicationem unusquisque suam uxorem habeat. Volo omnes vos esse sicut meipsum, sed unusquisque proprium donum habet ex Deo, alius quidem sic, alius vero sic. Dico non nuptis & viduis, bonum est ut maneant sicut & ego. Quod si se non continent, nubant, melius est enim nubere quam uri, 1 Cor. 7. 2, 7, 8, 9.* His consona passim legas apud Sanctos Patres, Dionysius Corinthiorum Episcopus Pinytum hortatur, Μὴ βαρὺ φέρειν ἐπ' ἀναγκῆς τὸ πρὸς ἀγνείας τοῖς ἀδελφοῖς

αὐτοὶ οὐκ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς δι' αὐτῶν πολλῶν ἡγεμονίας ἐστὶν
 ἀδελφεαί, Euseb. Hist. l. 4. c. 23. Apostolus di-
 cit, Bonum est homini non tangere mulierem, sal-
 vo tamen remedio his qui pro infirmitate sua re-
 medio indigent nuptiali, Origen. in Exod.
 hom. 11. Si istum ordinem promiseris, & ser-
 vare non quiveris, &c. Id. in Levit. hom. 3.
 (ubi per istum Ordinem intelligit Ordinem
 serviendi Deo in Castitate, nam dixerat pau-
 lo ante, Cum venimus ad Deum, & vove-
 mus ei in castitate servire) Infirmatur aliquis
 & capere non potest, quæ robusta sunt, verbi gra-
 tia, plene non potest sermonem de Castitate cape-
 re; oportet compati, & metiri doctrinam pro
 virium qualitate, & concedi talibus nuptias, Id.
 in Levit. hom. 16. Reprehendit huiusmodi
 præceptores, qui non solum quæ docent
 non faciunt, sed etiam crudeliter & sine mi-
 sericordia, & non secundum æstimationem
 virium cujuscunque audientis, sed majora
 virtute ipsorum injungunt; ut puta qui
 prohibent nubere, &c. Id. Tractat. 24. in
 Matth.

“ Non quasi destructuri felicitatem san-
 ctitatis, ut aliqui Nicolaitæ assertores libi-
 dinis atque luxuriæ, sed qui sanctitatem
 sine nuptiarum damnatione noverimus &
 sectemur & præferamus, non ut malo bo-
 num,

“num, sed ut bono melius; non enim pro-
 “jicimus sed deponimus Nuptias, nec præ-
 “scribimus, sed suademus Sanctitatem; ser-
 “vantes & bonum, & melius pro viribus
 “cujusque sectando, Tertull. adv. Marcion.
 “l. 1. c. 29.

“Si perseverare nolunt vel non possunt,
 “melius est nubant, &c. Gyprian. Epist. 4.
 “(vel 62.) ad Pomponium, Qui capere
 “continentiam possunt, Spadonum more vi-
 “ventes castrantur ad regnum, Id. de habi-
 “tu virginum in fin.

“Si quis hoc facere potuerit, habebit exi-
 “miam incomparabilemque mercedem, La-
 “ctant. l. 6. c. 23.

Διανοοι ει παρὰ τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἑστῶτων καὶ ἑκα-
 σαν χρεῖαι γαμήσι μὴ διωκόμενοι ὑπομείναι, ὅσοι
 μὴ ταῦτα γαμήσαντες ἐξωσθῶν ἐν τῇ ὑποκειμένη, Patres
 in Concil. Ancyran. can. 10.

Ἐβρα μακροὶ (Paphnutius in Concil. Niceno)
 μὴ βαρύνειν τὸν ἐκκλησίαν τοῖς ἱερομένοις ἀνδράσι
 καὶ πάντας διωκόμενους τῆς ἀπαθείας τῶν ἀσκητῶν, So-
 crates l. 1. c. 11.

Cui nos similes esse si tamen possumus admo-
 nait (Cui, i. e. ei qui se castrat propter reg-
 num coelorum) Hilarius in Matth. 19.

Εἰ δὲ τις καὶ ἀδύνατον ἐπιδοθεῖν μὴ τῶν πλεονε-
 κτῶν ἰδίαις γαμήσι συναφθῆναι δυνάμενος γαμῶ, ἐκ ἀναγκῆς
 πόλει τῷ ὁ κανὼν. Et paulo post, ἐκ ἀνάγκης
 ἐπιτιμῶν τῶν μὴ δυναμένων, Epiphanius hæc. 48.

“Non

"Non imperari potest virginitas sed op-
 "tari. Nam quæ supra nos sunt in voto
 "magis quam in magisterio sunt, *Ambrosius*
 "lib. 1. de *Virginibus*. Dominus qui sciret
 "prædicandam omnibus esse integritatem
 "imitandam paucis, *non omnes*, inquit, *cap-*
 "unt hoc Verbum sed quibus datum est, hoc
 "est, non est communis plurimis, nec vul-
 "garis integritas. Denique cum dixisset &
 "sunt *Spadones* qui seipso castraverunt propter
 "regnum *Calorum*, ut ostenderet hoc non
 "mediocris esse virtutis, *Qui potest*, inquit,
 "capere, *capiat*, Idem l. 3. de *Virginibus*.
 "Sunt pensa quæ dividit sapientia, & ita
 "dividit ut virtutem viresque æstimet singu-
 "lorum. Et ideo dicit, *Qui potest capere*,
 "capiat. Scit enim Creator omnium affe-
 "ctus esse varios singulorum. Et ideo præ-
 "miis Virtutem provocavit, non infirmita-
 "tem vinculis alligavit, Id. l. de *Viduis*.
 "Non capit hoc conditionis humanæ infir-
 "mitas ut omnibus pateat, sed illis solis fa-
 "cile est ad capiendum, quibus Divina re-
 "fulsit gratia, ut castrare se possint quo reg-
 "num *Cælorum* adipiscantur, Id. de horta-
 "tione ad *Virgin*. Ipsa (scil. quæ primum
 "secura est Consilium de Virginitate, & po-
 "stea eam poenituit) de infirmitate sua ju-
 "dicare debuit, & ideo sibi *Voluntatis suæ*

“rea est, quia graviore quam ferre posset la-
 “queo se & nodo ligavit, Id. Epist. 82.

“*Qui potest capere, capiat*, ut unusquis-
 “que consideret vires suas, utrum possit vir-
 “ginalia & pudicitiae implere praecepta. Per
 “se enim castitas blanda est, & quemlibet
 “ad se alliciens. Sed considerandae sunt vi-
 “res, ut *qui potest capere, capiat*. Hiero-
 “nymus in Matth. 19. Si omnes virgines
 “esse possent, numquid & Dominus dice-
 “ret, *Qui potest capere, capiat*? Id. l. 1.
 “adv. Jovinian. Concedit secundas nuptias,
 sed volentibus, sed iis quae se continere non
 possunt. Id. Ibid. “*Si quis considerat virginem*
 “*suam*, i. e. carnem lascivire & ebullire,
 “nec refrenare se potest, duplexque ei in-
 “cumbit necessitas, aut accipiendae uxoris
 “aut ruendi, *quod vult faciat*, Id. ibid. Si
 “se continere non possunt &c, *melius est*
 “*nubere quam uri*, Id. in Apolog. pro lib.
 “adv. Jovinian. Quibus aperte dicendum
 “est, aut nubant si se non possunt contine-
 “re, aut contineant si nolunt nubere, Id. ad
 “Demetriadem de Virginit. serv.

“*Qui potest capere, capiat*, quod omnes
 “non capiunt. Possunt autem capere, qui-
 “bus hoc praestat misericordia Dei occulta
 “sed iusta, August. de adulterin. conjug.
 “l. 2. c. 18. Si propter propriam infirmi-
 “tatem

"tatem ducit uxorem, plangens potius quia
 "sine uxore esse non potuit, quam gaudens
 "quia duxit, Id. in Psal. 147.

"Nubunt qui se continere non possunt
 "Fulgent. epist. 3. ad Probam de Virgin.
 "c. 9.

"*Proprium donum*, quia Deus dividens
 "singulis prout vult, quia nec *omnes capi-*
 "unt *verbum hoc*. Cæterum si omnes pos-
 "sunt, quomodo dicit Scriptura quod ne-
 "mo potest esse continens, nisi tu dederis?
 "Primasius in 1 Cor. 7. 7:

"Si non valet virginitatem quispiam con-
 "sequi, in casto autem conjugio converse-
 "tur, veniam percipit à Domino, qui dixit,
 "Non omnes capiunt *verbum*, Isychius in Levit.
 "l. 1. c. 3.

"Εἰ τις δυνάται ἐν ἀγνείᾳ μῆναι εἰς τέλος τῆς ἰσαρ-
 χὸς τοῦ Κυρίου, ἐν ἀκαυχασίᾳ μένεται. *Ignatio ascripta*
epist. ad Polycarpum.

Μεγά ἡ τὸ τῆς παρθενίας χρῆμα, ἀλλ' ἡ πᾶσι κατόρ-
 θωτον Theophylact. in Matth. 19. Βελτίονα δείκνυσσι
 πῶς ἐγκρατεῖαν, καὶ οὐκ ἀναγκάζει τὸν μὴ δυνάμενον
 Id. in 1 Cor. 7. Idem fere totidem verbis mo-
 net Oecumen. in 1 Cor. 7.

"Magna res est cœlibatus, nec ab omni-
 "bus ferri potest, Euthymius in Matth. 19.

Quam magna & ardua res cœlibatus sit,
 olim præmonuit Gregor. Nazianzenus O-
 rat. 31. Ὅρατε τὸ πρᾶγμα τοῦ ὑψηλόν, μικρὸν καὶ
 ἀχώρη-

ἀνθρώπων ἀνίσταται. Πῶς γὰρ ὁ κρείττον σαρκὸς, τὸ ἐκ
 σαρκὸς ἡρώδου μὴ γέναι εἰς σὰρκα; Πῶς γὰρ ἐκ ἀν-
 γελικῶν τὸ σαρκὶ σπαιδομενέον μὴ εἰς σὰρκα εἶναι; ἄλλ'
 οὐκ τῆς φύσεως ὑψηλοτέρων, Et ante ipsum Euse-
 bium Demonstrat. Evang. l. i. c. 8. duos
 vivendi modos describens, unum ὃ γάμος ὃ
 παροδοποιᾷ παραδοχέμενον, ait, hunc esse ὑποφύη
 καὶ τῆς κραινῆς καὶ ἀνδρωπίνης πολιτείας ἐπέκεινα, ὅλον δὲ
 ὅλον, τῆς κοινῆς καὶ σωθῆναι ἀπάντων ἀνθρώπων ἀγωγῆς
 παρακαταγόμενον.

In his prolixior fui, quia scriptores Pon-
 tificii summo studio conati sunt undiquaque
 corradere & conquirere veterum testimonia
 ad stabiliendam sententiam suam (viz. cœ-
 libatum esse in omnium potestate) nostri
 autem scriptores Polemici eandem diligen-
 tiam haud adhibuisse videntur in colligendis
 autoritatibus Patrum quibus eos refellant.

Mitto quod non defuerunt inter ipsos Pon-
 tifices Romanos, qui eos refellunt.

“Si se forsitan continere non poterant se-
 “cundum Apostolum nullatenus nubere vi-
 “debantur, Gelasius primus epist. ad Episco-
 “pos Lucaniz.

“Mihi durum & incompetens videtur,
 “ut qui usum continentiz non invenit, ne-
 “que castitatem ante promisit, compella-
 “tur a sua uxore separari, Gregorius primus
 “epist. l. i. epist. 42.

“Credimus te uti non insulso consilio, si
 “cum

“cum nequeas continere, conjugium qua-
 “ris, Aeneas Sylvius vel Pius secundus, E-
 “pist. 307.

Non defuerunt etiam maximi nominis
 viri inter Pontificios, qui satis luculenter
 asserunt coelibatum non esse in omnium po-
 testate, non solum Bernardus de Conver-
 sione ad Clericos c. 29. Lyranus in *Mat.*
 19. & *1 Cor.* 7. 2, 7. & Aquinas in *1 Cor.*
 7. 2, 7. & Summ. 12^a Qu. 66. 2. 1um, sed
 etiam Cajetan. in *Mat.* 19. & *1 Cor.* 7. 7.

F I N I S.

E R R A T.

P. 3. l. 16. Sic legas: (אי: תסמך סוף גורמ מן אל בפוס ללה פליקום)